

LAUSUNTO

Kansalaiskuuleminen 17.10.2018

Asia: Suomen EU-puheenjohtajuuskauden painopistealueista

Suomen Punainen Risti kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Suomen EU-puheenjohtajuuskauden painopistealueista.

Suomen Punainen Risti on viranomaisia tukeva julkisoikeudellinen yhdistys, jonka oikeudellisesta erityisasemasta on Suomessa säädetty lailla (238/2000) sekä sen nojalla annetulla tasavallan presidentin asetuksella (827/2017). Suomen Punaisen Ristin tehtävänä on tukea ja avustaa maan viranomaisia niin rauhan kuin sodan ja aseellisten selkkausten aikana ihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Suomen Punainen Risti on osa 191 Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun muodostamaa kansainvälistä avun verkostoa. Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen maailmanlaajuinen toimintakyky perustuu sen puolueettomuuteen ja riippumattomuuteen. Punaisen Ristin perustehtävä on avun tarpeessa olevien ihmisten auttaminen ja inhimillisen kärsimyksen estäminen ja lievittäminen.

***

Juuri ennen Suomen puheenjohtajakautta kesäkuussa 2019 Eurooppa-neuvosto hyväksyy uuden strategisen agendan tulevine painopisteineen 2019–2024, mikä ohjaa unionin työtä seuraavat viisi vuotta. Tulevana puheenjohtajana Suomella on hyvä mahdollisuus vaikuttaa näihin prioriteetteihin.

Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategian 2018 mukaan yksi Suomen keskeisistä vaikuttamiskohteista 2018-19 on muun muassa muuttoliikkeen vastaaminen. Punaisen Ristin perustehtävä on avun tarpeessa olevien ihmisten auttaminen ja inhimillisen kärsimyksen estäminen ja lievittäminen. Suomen Punainen Risti näkee tärkeänä, että maahanmuuttokysymyksissä konsultoidaan kansalaisyhteiskuntaa sekä hyödynnetään järjestöjen ja niiden kansallisten ja kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta ja osaamista.

Kansalaisyhteiskunnan vahvuus on sen toimijoiden autonomisuuden kunnioittamisessa. Rohkeus nostaa esille vaikeitakin asioita vahvistaa demokratian toimivuutta. Suomalaisen yhteiskunnan toimijoiden yhteistyöhävlisuus on koko yhteiskunnan vahvuus. Kansalaisjärjestöillä on kasvava rooli ihmisten hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistamisessa.

Suomen Punainen Risti pitää erittäin tärkeänä, että kansalaisyhteiskunta ja kansalaiset otetaan mukaan Suomen EU-puheenjohtajuuskauden valmisteluihin. Erilaisille ryhmille ja yhteisöille sekä eri taustaisille ihmisille tulee mahdollistaa kuulluksi tuleminen.

Ranska esitti jäsenvaltioille 22.12.2017 EU:n kehittämistä koskevien laaja-alaisten kansalaiskonsultaatioiden toteuttamista 2018 aikana. Ranskan aloitteen tavoitteena on, että jäsenmaat käynnistävät kansalaiskeskustelutilaisuuksia EU:n kehittämisestä. Tämän lisäksi komissiolla on käynnissä kansalaisille suunnattu verkkokysely ja aiheesta järjestetään räätälöity eurobarometri-kysely.

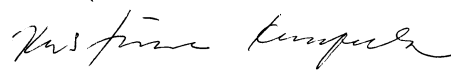
Ranskan aloite kansalaiskeskustelutilaisuuksien järjestämisestä EU:n kehittämiseksi on tärkeä EU:n ja kansalaisyhteiskunnan välisen keskustelun parantamiseksi. Aloitteen toimeenpanoon liittyy kuitenkin sekä sisällöllisiä että julkaisuajankohtaan ja viestintään liittyviä haasteita. Keskustelu olisi voinut olla avoimempaa ja aloitteesta olisi voitu tiedottaa kansalaisten suuntaan. Tiedottamisessa olisi voitu tehokkaammin hyödyntää erilaisia viestintäkanavia kuten sosiaalista mediaa. Kansalaiskeskustelun yhteydessä toteutettavan kyselyn patteristoa ja asetelmaa olisi voitu kehittää kansalaislähtoisemmäksi.

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta (KANE) olisi toivonut myös selkeämpää viestintää siitä, miten kansalaiskeskustelujen tuotoksia aiotaan hyödyntää EU:n seuraavan viisivuotissuunnitelman laatimisessa. Yhteisen keskustelun olisi lähdeittävä ruohonjuuritasolta. Kuulemistilaisuuksiin pitäisikin saada laajempi yleisö ja kansalaistapahtumia voisi järjestää lisää paikallisella tasolla. Suomen Punainen Risti on läsnä yhteisöissä, osastoja on lähes 500 sekä 35 000 vapaaehtoista 12 piirin alueella. Tämä läsnäolo mahdollistaisi laajan kansalaisjoukon kuulemisen. Järjestöt, kuten SPR, voivat toimia heikompiensa puolesta puhujina tai toisaalta mahdollistaa osallisuuden ja ihmisten tarpeiden kuulemisen.

EU:n perusoikeusviraston (FRA) tuoreen raportin mukaan kansalaisyhteiskunnan tila ja toimintaedellytykset ovat heikentyneet monessa EU-maassa. Raportin mukaan Euroopan unionissa kansalaisyhteiskunnan tilaa kaventavat moninaiset uhat ja paineet. FRA:n mukaan järjestöt raportoivat yhä enemmän pelottelutoimista, toiminnan rajoittamisesta ja rahoitukseen kohdistuvista leikkauksista sekä vaikutusmahdollisuuksiensa kapenemisesta. Erityisen huolestuttavaa raportissa on se, että kansalaisjärjestötoimijat kokevat pelottelun ja uhkailun kulttuurin muuttuneen uudeksi normaaliksi. KANEn mielestä komission tulisi tiiviisti seurata ja arvioida miten perusoikeudet EU:ssa todella toteutuvat ja miten kansalaisyhteiskunnan tila kehittyy. Komissio voisi järjestää kansalaisyhteiskunta-aiheisen erityisen eurobarometrin kansalaisyhteiskuntaa koskevan tietopohjan parantamiseksi.

EU:n perussopimusten mukaan kansalaisyhteiskunnalla on oltava mahdollisuus tulla kuulluksi. Suomen Punainen Risti tukee KANEn näkemystä. Sen mielestä on tärkeää, että EU jatkossa panostaa yhä enemmän voimavaroja hyvän ja avoimen hallinnon kehittämiseen ja edistää kansalaisosallistumista. KANE korostaa EU:n ja kansallisen tason päätöksenteon avoimuuden tärkeyttä. KANE pitää hyvänä, että EU on viime aikoina pyrkinyt edistämään kansalaisten osallistumismahdollisuuksia EU:ssa esimerkiksi EU:n kansalaisaloite-instrumenttia uudistamalla.

Kansalaisjärjestöjen ja poliittisen kentän välistä dialogia tulisi EU-tasolla vahvistaa. Tarvitaan varhaista ja aktiivista keskusteluun tarttumista ja kansalaisten aktivoimista. Tämä kuitenkin edellyttää myös virkamiestason osaamisen ja valmiuksien kehittämistä sekä resursseja. Sen lisäksi olisi otettava huomioon myös kansalaiset, jotka eivät käytä lainkaan internetiä sekä kiinnitettävä huomiota kielen selkeyteen.

Kristiina Kumpula
pääsihteeri
Suomen Punainen Risti